

Čís. 6122.

O náhradním nároku eráru proti úředníku, jenž použil pro své soukromé účely peněz úředně mu svěřených, náleží rozhodovati úřadům správním. Pro nárok ten lze povolití záznam zástavního práva podle čl. III. uv. zák. k ex. ř. a dvorských dekretů ze dne 18. září 1786, čís. 577 písm. c) sb. z. s. a ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s.

»Dotyčným nařízením politického úřadu« podle dvorského dekretu ze dne 18. září 1786, čís. 577 písm. c) sb. z. s. lze rozuměti toliko pravoplatné rozhodnutí příslušného správního úřadu o jsoucnosti a výši zajištěného nároku. Slovy »proto nepotřebuje žádného dalšího spravení« v témž dvorském dekretu má býti pouze řečeno, že v takových případech jest záznam spraven, jakmile o zaznamenaném nároku rozhodl příslušný správní úřad a že tu není třeba spravení v cestě soudní. Tímto rozhodnutím jest zaznamenané právo podmíněno a, pokud se tak nestalo, nelze pohledávku přikázati k hotovenému zaplacení, nýbrž nutno peněz na ni připadající uložit na úrok až do pravoplatného rozhodnutí v cestě správní.

Předpis Šu 210 ex. ř. neplatí, jde-li o záznam pohledávky, o jejíž jsoucnosti a výši nebylo ještě rozhodnuto.

Ustanovení Šu 228 ex. ř. vztahuje se pouze na záznamy, jež nutno ve smyslu § 41 písm. c) knih. zák. spraviti sporem, nikoliv však i na případy, kde takového spravení není třeba.

(Rozh. ze dne 16. června 1926, R I 272/26.)

Rozhoduje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost přikázal soud první stolice eráru na knihovně zaznamenanou pohledávku 37.300 Kč [náhradní nárok eráru proti dlužníku (vrchnímu soudnímu oficiálu) ze schodku, ježto dlužník použil svěřených mu úředně peněz pro své soukromé účely] zbytek nejvyššího podání 10.800 Kč 56 h. Odporu knihovni věřitelky firmy H. soud první stolice nevyhověl, stížnost téže firmy rekursní soud zamítl. Nejvyšší soud změnil usnesení nižších soudů v ten rozum, že 10.247 Kč 32 h, připadajících na pohledávku eráru 37.300 Kč přikázal eráru jen pod tou podmínkou a v té míře, když a pokud bude pravoplatným rozhodnutím příslušného správního úřadu uznána, dále nařídil, by 10.247 Kč 32 h pro dobu, až bude o této pohledávce v cestě správní pravoplatně rozhodnuto, bylo uloženo na úrok, jenž se pod touž podmínkou a v téže míře jako pohledávka sama přikazuje eráru a zrušil výrok nižších soudů, kterým byl poukázán na pořadí práva stěžovatelčin odpor proti tomu, by se při rozvrhu přihlédalo k pohledávce eráru 37.300 Kč.

Důvody:

Stěžovatelka podala proti pohledávce 37.300 Kč zaznamenané na dlužníkově nemovitosti ve prospěch eráru, a to jak proti jsoucnosti a výši pohledávky, tak i proti platnosti a pořadí zaznamenaného práva zástavního, odpor z trojího důvodu, 1. protože prý pohledávka ta nebyla

podle §u 210 ex. ř. doložena, 2. protože prý jde o pohledávku z důvodu náhrady škody, tedy o pohledávku soukromoprávní, pro niž podle dvor. dekretu ze dne 18. září 1786, čís. 577 lit. c) sb. z. s. a podle dvor. dekretu ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s. záznam zástavního práva vůbec nemohl býti platně povolen, a 3. protože prý při rozvrhovém roku nebylo prokázáno (§ 228 ex. ř.), že řízení ke spravení záznamu jest již zahájeno, nebo že lhůta k jeho zahájení ještě neprošla. Exekuční soud přikázal eráru na zaznamenanou pohledávku zbytek nejvyššího podání, odkázav stěžovatelku co do důvodu odporu na druhém místě uvedeného na pořad práva. O ostatních důvodech odporu nečiní exekuční soud v rozvrhovém usnesení sice výslovné zmínky, ale z povšechného jeho znění a odůvodnění plyne, že přece jen rozhoduje též o nich a že rozhodnutí o nich nepokládá za závislé na vyhledávání a zjištění sporných skutkových okolností dle §u 231 ex. ř., nýbrž, že je pokládá za právně neopodstatněné a proto napadenou pohledávku eráru přikázal. Rekursní soud uznal rozhodnutí exekučního soudu přes to, že postrádá výslovných důvodů pro zamítnutí odporu co do prvního a třetího bodu, za správné, při čemž vycházel z názoru, že záznam práva zástavního podle §u 38 písm. c) kn. zák., pokud se týče podle čl. III. uvoz. zák. k ex. ř. a shora uvedených dvor. dekretů *n e v y ž a d u j e s p r a v e n í*, že proto jinak podmíněné nabytí práva knihovním záznamem v tomto případě dlužno klásti na roveň nabytí nepodmíněnému, pročež exekuční soudce při rozvrhu nejvyššího podání musel podle knihovního stavu k této pohledávce eráru přihlížeti a ji přikázati. Než tomuto názoru v podstatné části nelze přisvědčiti. Je sice správné, že ve dvor. dekretu ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s., zachovaném v platnosti čl. III. uvoz. zák. k ex. řádu, ku konci se praví, že takovéto zajištění již dotyčným nařízením politického úřadu podle dvor. dekretu ze dne 18. září 1786, čís. 577 lit. c) sb. z. s. samo o sobě se spraví a proto nepotřebuje žádného dalšího spravení («eine solche Sicherstellung aber durch die diesfällige Verordnung der politischen Behörde infolge des Hf. D. v. 18. September 1786 J. G. S. Nr. 577 lit. c) schon von selbst gerechtfertigt werde, daher keiner weiteren Justifizierung bedürfe»). Srovná-li se však s tím úvodní věta dvor. dekretu ze dne 24. října 1806, čís. 789 sb. z. s. »Ve příčině zajištění takových pohledávek, . . . o nichž politickým úřadům samým náleží, je vyšetřiti, o n i c h r o z h o d n o u t i, a je exekvovati . . .«) a uváží-li se dále, že k povolení zajišťovacích opatření podle dvor. dekretu ze dne 18. září 1786, čís. 577 lit. c) sb. z. s. stačí pouhý důkaz zahájeného vyhledávání («lediglich durch Dartuung hängender Inquisitionen»), je zřejmo, že »dotyčným nařízením politického úřadu« lze rozuměti toliko pravoplatné rozhodnutí příslušného správního úřadu o jsoucnosti a výši zajištěného nároku, jak to výslovně stanoví § 41 lit. b) kn. zák. pro případy uvedené v §u 38 kn. zák. Slovy »proto nepotřebuje žádného dalšího spravení« («daher keiner weiteren Justifizierung bedürfe»), má pouze býti řečeno, že v takových případech záznam je spraven, jakmile o zaznamenaném nároku *r o z h o d l* příslušný správní úřad, a že tu není třeba spravení v cestě *s o u d n í* (sporem). Z toho plyne, že přípis presidia krajského soudu ze dne 26. srpna 1923 sice postačil k osvědčení zahájeného vyhledávání, že však

jím ještě nebylo rozhodnuto o jsoucnosti a o výši zaznamenaného náhradního nároku. Tímto rozhodnutím je zaznamenané právo podmíněno a dokud se tak nestalo, lze při rozvrhu nejvyššího podání k záznamu přihlížeti pouze podle zásad platných dle §u 221 ex. ř. pro pohledávky s odkládací výminkou, t. j. nelze pohledávku přikázati k hotovému zaplacení, nýbrž nutno peníz na ni připadající uložit pod úrok až do času, kdy výminka nastane, t. j. až do pravoplatného rozhodnutí v cestě správní. V tomto směru je dovolací rekurs odůvodněn a bylo mu vyhověti.

Jinak nelze dovolacímu rekursu přiznati oprávnění. Nebyla-li včas přihlášená zaznamenaná pohledávka podle §u 210 ex. ř. doložena, nebylo to důvodem, by soud exekuční k ní nepřihlížel, neboť záznam byl z knihovního výtahu patrný a předpis §u 210 ex. ř. pro podobné případy neplatí, když jde o záznam pohledávky, o jejíž jsoucnosti a výši ještě nebylo rozhodnuto, takže věřitel přirozeně zatím nemůže býti s to, by své nároky na jistinu a příslušenství listinou doložil. V §u 228 ex. ř. je ovšem stanoveno, že ke knihovním záznamům při rozvrhu nejvyššího podání dlužno přihlížeti toliko tenkrát, prokáže-li se nejpozději při posledním roku rozvrhovém, že řízení ke spravení záznamu jest již zahájeno, nebo neprošla-li v tomto čase ještě lhůta k jeho zahájení. Než toto ustanovení vztahuje se zřejmě jen na takové záznamy, jež nutno ve smyslu §u 41 písm. c) kn. zák. spraviti cestou sporu, nikoli však také na případy, kde takového spravení není třeba, což plyne již z úvahy, že mimo případy uvedené v §u 41 písm. c) kn. zák. lhůta k spravení záznamu se nestanoví. Exekuční soud neměl proto zákonného podkladu (§§ 210 a 228 ex. ř.), by z důvodů pro odpor na prvním a třetím místě uplatňovaných k zaznamenané pohledávce nepřihlížel, aneb odpor v tomto směru odkázal na pořad práva.

Pokud jde o důvod odporu uplatňovaný na druhém místě, že totiž jde o pohledávku z důvodu náhradu škody, tedy o pohledávku soukromoprávní, pro kterou záznam práva zástavního podle již zmíněných ustanovení zákona vůbec nemohl býti platně povolen, je stěžovatelce přisvědčiti, že tu nebylo podmínek, za nichž podle §u 231 ex. ř. dlužno odpor proti rozvrhovému usnesení odkázati na pořad práva, po případě na cestu správní, že totiž rozhodnutí o odporu závisí na vyhledávání a zjištění sporných okolností skutkových. Neboť stěžovatelka ve svém odporu nepopřela a ani nyní nijak nepopírá správnost skutkového děje vyličeného v přípisu presidia krajského soudu ze dne 26. srpna 1923, jenž byl podkladem žádosti o záznam práva zástavního podle čl. III. uvoz. zák. k ex. ř. a zmíněných dvor. dekretů, nýbrž dovozuje toliko po stránce právní, že nárok, vyplývající z oněch skutečností, není povahy veřejnoprávní, nýbrž soukromoprávní, pročez prý záznam nemohl býti platně povolen. Tato námitka je však věcně neodůvodněna. Jest ovšem pravda, že pro čistě soukromoprávní pohledávky eráru výhoda stanovená uvedenými dvor. dekrety neplatí. Jelikož však podle obsahu onoho přípisu presidia krajského soudu ze dne 26. srpna 1923, na základě kterého finanční prokuratura jménem eráru vymohla záznam práva zástavního k zajištění náhradní pohledávky, jde o nárok, jenž eráru proti dlužníku vzešel tím,

že tento jako vrchní kancelářský oficiál použil pro své soukromé účely peněz, úředně mu svěřených, čímž vznikl schodek, dlužno tento náhradní nárok eráru vřaditi mezi pohledávky státní pokladny, o nichž rozhodovati a jež likvidovati přikázáno jest úřadům správním (srov. dvor. dekret ze dne 16. srpna 1841, čís. 555 sb. z. s. a dekr. dv. kanc. ze dne 1. prosince 1834, čís. 2775 sb. z. s.), a byl proto právem jeho záznam povolen. Pokud konečně stěžovatelčin odpor směřoval též proti jsoucnosti a výši zaznamenané pohledávky, není tento odpor na místě již proto, že — jak již uvedeno — o existenci a výši zajištěného nároku v cestě správní dosud nebylo rozhodnuto, nehledíc ani k tomu, že stěžovatelka svůj odpor v tomto směru po skutkové stránce nijak neopodstatnila, nýbrž omezila se toliko na pouhé popírání existence a výše nároku, což k odůvodnění odporu nestačí (srov. sb. n. s. 3782, Neumann, kom. k ex. ř. II. vyd. str. 604). Za tohoto stavu věci není příčiny, by odpor byl odkázán na pořad práva, pročež dotyčný výrok nižších stolic byl zrušen.

Čís. 6123.

Proti přiřčení převodního poplatku v přednostním pořadí není dlužník oprávněn si stěžovati, byl-li převodní poplatek knihovně zajištěn.

Promlčení přednostního práva převodního poplatku přetrhuje se též záznamem zástavního práva.

(Rozh. ze dne 16. června 1926, R I 481/26.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost, nepřikázal s o u d p r v é s t o l i c e eráru převodní poplatek ve výsadním pořadí. R e k u r s n í s o u d přikázal převodní poplatek eráru ve výsadním pořadí.

Ne j v y š š í s o u d dovolací rekurs dlužníků odmítl, dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky nevyhověl.

D ů v o d y:

Podle § 234 ex. ř. přísluší povinnému rekurs do rozvrhového usnesení toliko v objemu práva k odporu. Právo k odporu přiznává § 213 ex. ř. účastníku rozvrhu, je-li rozvrhem ve svých zájmech dotčen. Toho u povinných v tomto případě není. Převodní poplatek, proti jehož přiřčení v přednostním pořadí povinní brojí, jest nesporně po právu a ježto jest v pozemkové knize na prodané nemovitosti zajištěn, ručilo by nejvyšší podání za něj bez ohledu na přednostní pořadí. Povinní nemají tudíž zájmu na tom, v kterém pořadí převodní poplatek dojde k ukojení. Dle toho nejsou povinní rozvrhem, pokud jde o převodní poplatek, ve svých zájmech dotčeni, jejich rekurs není po zákonu přípustným a bylo jej odmítnouti.

Dovolací rekurs vymáhající věřitelky proti přiznání převodního poplatku v přednostním pořadí není opodstatněn. Vymáhající věřitelka dovozuje proti rekursnímu soudu, že přednostní právo převodního poplatku zaniklo promlčením, ježto od splatnosti poplatku, t. j. od 15. dub-